

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 30 Ağustos 2012
Nr. Ref.: RK 290/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI 158/11

Başvurucu

Ferizovik Belediye Mahkemesi Ştirpçe Şubesi

Sırbistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'nin Tu.Nr 367/90 sayı ve 21.03.1991 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Ivan Čukalović, Üye
Gjyljeta Mushkolaj, Üye
Iliriana Islami, Üye

Başvurucu:

1. Başvurucu, Ferizovik Belediye Mahkemesi Ştirpçe Şubesi'dir.

İtiraz edilen kararlar

2. Anayasa Mahkemesi tarafından denetimi talep edilen kamu otoritesi kararı, Sırbistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'nin Tu.Nr 367/90 sayı ve 21.03.1991 tarihli kararıdır.

Başvurunun konusu

3. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne 7 Aralık 2011 tarihinde yapılan başvurunun konusu, KSÖB Resmi Gazetesi'nin 23 Şubat 1979 tarihli 6. sayısında ilan edilen Ferizovik Belediye Meclisi'nin Şar Dağından Hafta Sonu Bölgesi Ayrıntılı İmar Planı'nın (24 Ocak 1979 tarihli) Anayasa'ya aykırı olduğunu tespit eden Sırbistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'nin Tu.Nr 367/90 sayı ve 21.03.1991 tarihli kararı hakkında anayasal denetim talebidir.

Hukuki dayanak

4. Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın (bundan sonra: "Anayasa") 113.8 fıkrası, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 51. maddesi ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 29. kuralı.

Başvurunun Mahkeme'deki seyri

5. Ferizovik Belediye Mahkemesi Ştirçe Şubesi adına Yargıç Musa Konxheli imzalı başvuru 7 Aralık 2011 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne teslim edilmiş olup bu mahkeme tarafından çıkartılan kararın 2. maddesi hakkında anayasal denetimin yapılması talep edilmiştir.
6. Anayasa Mahkemesi başvurunun KI 158/11 numara ile kaydedildiğini 30 Ocak 2012 tarihinde Ferizovik Belediye Mahkemesi Ştirçe Şubesine bildirmiştir.
7. Mahkeme Başkanı'nın KI 158/11 sayı ve 17 Ocak 2012 tarihli kararıyla Mahkeme Başkanvekili Kadri Kryeziu, başvuru hakkında ön inceleme raporu hazırlamakla görevlendirilmiştir. Mahkeme Başkanı'nın KSH-KI 158/11 kararıyla Üye Altay Suroy başkanlığında, üyeler Robert Carolan ve Prof. Dr. Enver Hasani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
8. Ön İnceleme Heyeti 19 Nisan 2012 tarihinde raporu inceledikten sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların özeti

9. Ferizovik Belediye Meclisi 24 Ocak 1979 tarihinde KSÖB Resmi Gazetesi'nin 23 Şubat 1979 tarihli 6. sayısı 176. sayfasında ilan edilen 01 nr. 03-1645 sayılı Şar Dağından Hafta Sonu Bölgesi Ayrıntılı İmar Planı'nı kabul etmiştir.
10. Ayrıntılı İmar Planı, söz konusu kararın 1. maddesindeki kadastro parsellerinden oluşan Verbiştiçe Kadastro Bölgesi ile Ştirçe Kadastro Bölgesi'ndeki mülkleri kapsamıştır.
11. Ferizovik Belediye Meclisininin 24 Ocak 1979 tarihli kararında ayrıntılı olarak belirtilen mülkler dönemin mevzuatı uyarınca kamulaştırılmışlardır.

12. KSÖB Anayasa Mahkemesi 1988 yılında (tarih okunmuyor), U. 77/88 1988 tarihli kararı çıkartarak Ferizovik Belediye Meclisinin Şar Dağından Hafta Sonu Bölgesi Ayrıntılı İmar Planı'nın gerçekleştirilmesi amacıyla çıkartılan kamulaştırma kararının Anayasa'ya aykırı olduğunu ilan etmek üzere Ştirpçe Muhtarlığı'nın yaptığı başvurusunu reddetmiştir (bu olgu Sırbistan Anayasa Mahkemesi'nin Tu Nr. 367/90 sayı ve 21.03.1991 tarihli kararından tespit edilmiştir).
13. Bayan Milica Petkoviç, Avukat Sadri Godanci aracılığıyla Ferizovik Belediye Mahkemesi Ştirpçe Şubesi'ne Ferizovik Belediye Meclisi'nin 1979 yılına ait kararıyla kamulaştırılan 1444 m² ve 725 m²'lik mülkün üzerindeki mülkiyet hakkının teyit edilmesi için 10 Ekim 2011 tarihinde başvurmuştur. Bu dava dilekçesi söz konusu mahkemede C.nr. 17/11 numara ile kaydedilmiştir.
14. Davacının temsilcisi müvekkilinin talebini desteklemek amacıyla Ferizovik Belediye Meclisi'nin Şar Hafta Sonu Bölgesi Kararı'nın anayasaya aykırı olduğunu ilan eden Sırbistan Anayasa Mahkemesi'nin Tu.Nr. 367/90 sayı ve 21.03.1991 tarihli kararını delil olarak ekte sunmuştur.
15. Davalı Ferizovik Belediyesi, 10 Ekim 2011 tarihinde yapılan duruşmada bu delile itiraz etmiş ve yargı sürecinin durdurulup itiraz konusu Sırbistan Anayasa Mahkemesi kararının anayasal denetiminin Kosova Anayasa Mahkemesi tarafından yapılmasını talep etmiştir.
16. Dava Yargıçısı Musa Konxheli'nin çıkarttığı kararlar davalının Sırbistan Anayasa Mahkemesi kararının anayasal denetiminin Kosova Anayasa Mahkemesi tarafından yapılması önerisi kabul edilmiştir.
17. Konuya ilişkin resmi başvuru 7 Aralık 2011 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne ulaşmıştır.

Anayasal hakların ihlaline ilişkin iddialar

18. Başvurucu, itiraz konusu kararla hangi anayasal haklarının ihlal edildiğini açıkça belirtmeyip genel anlamda Anayasa'ya uygunluğunun değerlendirilmesini talep etmiştir.
19. Başvurucu, söz konusu kararın çıkartıldığı yer ve zaman (Kosova'nın özerkliğinin 1991 yılında Belgrat tarafından kaldırıldıktan sonra) göz önünde bulundurularak yetkili bir makamca alınıp alınmadığı, kararın ayrımcı olup olmadığı ve Ferizovik Belediye Mahkemesi Ştirpçe Şubesinin davada müdahil olan taraflardan birinin itiraz ettiği bu kararın geçerli delil olarak alınıp alınmayacağını konusunda Kosova Anayasa Mahkemesi'nin esasa ilişkin bir karar çıkartmasını talep etmiştir.

Başvurunun kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

20. Başvuru hakkında karar alabilmek için Anayasa Mahkemesi'nin öncelikle Anayasa, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa ve İçtüzük'te belirtilen kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmesi gerekmektedir.
21. Mahkeme bununla ilgili olarak Anayasa'nın 113.8 fıkrasına atıfta bulunmak ister. Söz konusu fıkra şöyledir:

Mahkemeler, yargı süreci süresince görülen herhangi bir davada başvuru olan bir yasanın Anayasayla uyumsuzluğu gündeme geldiyse ve itiraz edilen yasanın Anayasal uyumsuzluğu konusunda mahkeme emin olmadığı zaman ve ilgili

mahkemenin kararı söz konusu yasanın Anayasal uygunluğuna bağlı ise, davayı Anayasa Mahkemesine gönderme hakkına sahiptirler.

Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 51. madde 1 ve 2. fıkraları şöyledir:

1. Anayasanın 113. maddesinin 8. fıkrası ile uyumlu olarak başlatılan istem, görüşme davasının bir bölümü olan konuda doğrudan doğruya bir şekilde uygulanması gereken çelişkili yasa söz konusu olması durumunda ve çelişkili yasanın yasallığı mahkeme tarafından kararın alınması için ön koşulu oluşturuyor ise eğer mahkeme tarafından sunulur.

2. İstem, yasanın hangi hükümlerinin Anayasa ile karşıt olduğunun değerlendirildiğini belirtmesi gerekir.

Mahkeme aşağıdaki hükümleri de dikkate alır:

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğünün 36. kuralı 3. fıkrası şöyledir:

3. İstem aşağıdaki durumlarda da kabul edilmez olarak değerlendirilebilir:

f) İstem, konu bakımından Anayasaya uygun şekilde uygulanabilir olmadığı zaman;

22. Ferizovik Belediye Mahkemesinin başvurusuna atıfta bulunarak Anayasa Mahkemesi aşağıdaki tespitte bulunmuştur:

Anayasal denetim ve yetkili tarafa ilişkin olarak:

23. Bu kararın 21. maddesinde belirtildiği şekilde Anayasa'nın 113.8 fıkrası ve Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 51. maddesinde belirtilen koşullarda mahkemelerin anayasal denetim başvurusunda bulunmaya yetkili oldukları ve Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvuruların anayasal konularla ilgili olarak daima anayasal hükümlerle desteklenmesi gereklidir (bkz. *mutatis mutandis*, X v. Almanya, başvuru no: 7462/76 Kabul Edilmezlik Kararı – ***konu bakımından bağdaşmazlık, 7 Mart 1977***).

24. Aslında mahkemelerin Anayasa Mahkemesi'ne başvuruda bulunma yetkisine ilişkin anayasal ve yasal tanım; mahkemelerin başka hükümler hakkında (arızı anayasal denetim) değil, KANUNLAR hakkında anayasal denetim talebinde bulunmaya yetkili oldukları açıkça belirtilmiştir.

25. Ferizovik Belediye Mahkemesi ştirpçe şubesi tarafından yapılan başvurudan bu mahkemenin herhangi bir yasanın anayasaya uygunluk denetimi talebinde bulunmayıp, Anayasa'nın 113.8 fıkrasından ileri gelen yetkileriyle ilgili olmayan bir mahkeme kararının anayasaya aykırılığının değerlendirilmesi talep edildiği tespit edilmiştir.

26. Anayasa Mahkemesi, belediye mahkemesi tarafından yapılan başvurunun bu mahkemede devam eden süreçle doğrudan ilgili olmasına rağmen, yine de mahkemeler tarafından anayasal denetim talebinin yapılabileceği hukuki hüküm olmadığından başvuru Anayasa'ya göre konu bakımından bağdaşmazdır.

Anayasal denetimin yapılması talep edilen meselelerle ilgili olarak

27. Anayasa Mahkemesi başvuruda sözü edilen öze ilişkin meselelerle ilgili olarak olguların teyidinde bakan mahkeme olmadığını ve hukuk mahkemelerinin görüştüğü davalarda hangi olguları göz önünde bulundurmaları gerektiğine ilişkin herhangi bir hükümde bulunamayacağını vurgulamak ister.
28. Anayasa Mahkemesi, delillerin teyit edildiği bir mahkeme olmayıp bu davada mevcut durumun tespiti hakkının hukuk mahkemelerinin hakkı ve yargılama yetkisinde olduğunu vurgulamak ister. Anayasa Mahkemesinin rolü Anayasa ile güvence altına alınmış haklara hukuk yollarıyla riayet etmeyi sağlamak olup “dördüncü derece mahkemesi” gibi davranamaz (bkz. mutatis mutandis, Akdivar – Türkiye davası, 16 Eylül 1999, R.J.D, 1996-IV, 65. Madde).
29. Mahkeme, Sırbistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi’nin Tu. Nr. 367/90 sayı ve 21.03.1991 tarihli kararında 1988 yılında Kosova Anayasa Mahkemesi’nin U nr. 77/88 sayılı kararla yetkili mahkeme olduğu ve diğer hukuk mahkemeleri tarafından bu olgunun dikkate alınmış olması gerektiği olgusuna vurgu yapıldığını tespit etmiştir.
30. Bu koşullarda başvuru Anayasa’nın 113.8 fıkrasından kaynaklanan yetkilere dayanarak başvuruda bulunup, ancak, 36. madde 3 (f) bendi uyarınca Anayasa ile konu bakımından bağdaşmazlık sebebiyle başvurunun kabul edilmez olarak reddedilmesi gerekmektedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa’nın 113.8 fıkrası, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa’nın 47. maddesi ve İçtüzüğü’nün 36. kuralına dayanarak Anayasa Mahkemesi’nin 12 Nisan 2012 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Oybirliğiyle başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Mr. Sc. Kadri Kryeziu, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza